

مطالعه منشاء سیلیسهای رسوبی آلیگو-میوسن منطقه ینگی اسپران، شمال تبریز

- *جعفر شریفی^۱، بهزاد حاج علیلو^۲، زهرا عبدالله زاده آهنگرانی^۳
- ۱- عضو هیئت علمی گروه زمین شناسی دانشگاه پیام نور مرکز تبریز
_sharif@pnu.ac.ir
- ۲- عضو هیئت علمی گروه زمین شناسی دانشگاه پیام نور مرکز تبریز
- ۳- دانشجوی کارشناسی ارشد، زمین شناسی دانشگاه پیام نور مرکز تبریز

چکیده

نهشته های سیلیسی منطقه در سطح بالای تناوب رسوبات رس، ماسه و ژئوپس تهنشین شده است. اشناء سیلیس و کربنات در اواخر خشک شدن آبهای دریای الیگو-میوسن منطقه و عدم وجود نهشته های سیلیسی در بخشهای زیرین ستون چینه شناسی موضوع را بیشتر جلب توجه کرده است. لایه های سیلیسی به رنگ سیاه و قهوه ای تیره همراه با ترکیبی از کربنات، رس، فسیلهای کاستروپودا، استراکودا و حشرات مختلف، پیریت، هماتیت و آثار تنه گیاهان میباشد. خصوصیات پتروگرافی سیلیس ها مادستون با ترکیب سیلیس کربناته، وکستون و پکستون بیوکلاستی میباشد که شباهت زیادی به رسوبات باتلاقی دارد. سیلیس در لایه های زیرین بصورت نودولار ولی در لایه های بالایی کل سنک را در بر میگیرد. کانیهای اصلی کوارتز، کلسیت می باشد ولی بصورت فرعی دولومیت، ژئوپس، رسهای مختلف مانند مونت مونت موریلونیت-کلریت، کائولنیت، ایلیت و کانیهای آنورتیت، آلبیت، ارتوکلاز، هورنبلند به وسیله پراکنش اشعه ایکس (XRD) تعیین شده در ضمن این کانیها و فرایندهای سیلیس زایی از طریق آنالیزهای میکروسکوپ الکترونی SEM-EDX نیز تأیید شده است. درصد عناصر موجود در ترکیب شیمیایی نهشته های سیلیسی، SiO_2 : ۷۸٪، $CaCO_3$: ۵۱٫۱۱٪ میباشد. عناصر نادر و خاکی در حد Cr PPM ۲۰۴، Ni ۳۴۲، Sr ۱۸۹۳، Ba ۱۱۷۴، Zn ۱۶۱، Ce ۵۷ و Zr ۲۶۰ به توسط فلورانس اشعه ایکس (XRF) آنالیز شده است. خصوصیات فیزیکی شیمیایی محیط اعم از Ph و Eh اشناء یون، شوری و دما از جمله شرایط تکتونیکی منطقه و آبهای زیر زمینی در تشکیل سیلیس های رسوبی اساسی ترین شرایط را فراهم کرده است.

واژه های کلیدی: کولابهای دریای الیگو-میوسن، نهشته های سیلیس-کربنات، آبهای زیر زمین شرایط تکتونیک